

สูตรอาหารสุกร

กองปศุสัตว์สัมพันธ์
กรมปศุสัตว์

สูตรอาหารสุกร

โดย วิโรจน์ วนาสีทชัยวัฒน์
เสาวคนธ์ โรจนสถิตย์
กลุ่มงานวิจัยอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

พิมพ์ครั้งที่ 2 กุมภาพันธ์ 2542 จำนวนพิมพ์ 24,000 เล่ม

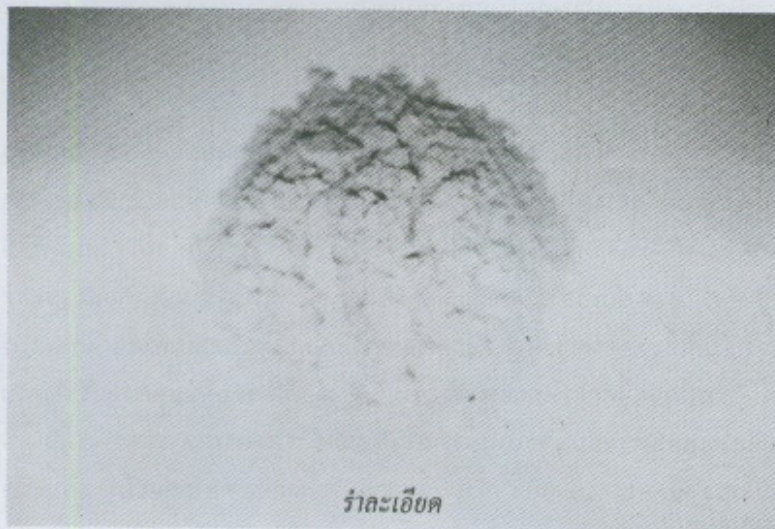
สูตรอาหารสุกร

การเลี้ยงสุกรให้ได้ผลดีหรือประสบผลสำเร็จนั้น ปัจจัยที่สำคัญขึ้นอยู่กับตัวของเกษตรกรเอง เพราะเกษตรกรจำเป็นต้องให้ความเอาใจใส่ดูแลสุกรที่เลี้ยงเป็นอย่างดี และต้องหมั่นศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรเพิ่มเติม ทั้งในด้านการจัดการฟาร์ม การเลือกเลี้ยงสุกรพันธุ์ดี และการให้อาหารสัตว์ที่ดีและเหมาะสมกับ อายุ ขนาด และพันธุ์สุกรที่เลี้ยง การเลี้ยงสุกรนั้นอาหารที่ใช้เลี้ยงนับเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งนอกเหนือจากพันธุ์และการจัดการฟาร์ม เนื่องจากต้นทุนส่วนใหญ่ในการเลี้ยงสุกรเป็นค่าอาหารประมาณ 70-80 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้น เกษตรกรที่รู้จักเลือกใช้อาหารที่ดี ราคาถูก จะช่วยลดต้นทุนการเลี้ยงสุกรได้มาก

สูตรอาหารสุกรโดยทั่วไปจะประกอบด้วยวัตถุดิบต่างๆ ที่เป็นแหล่งของโภชนะหรือสารอาหารประเภทโปรตีน พลังงาน ไขมันและแร่ธาตุต่างๆ เกษตรกรที่ผสมอาหารใช้เองในฟาร์มจึงต้องรู้จักพิจารณาเลือกใช้วัตถุดิบที่มีราคาถูก หาง่ายในท้องถิ่นและมีคุณค่าทางโภชนะที่เหมาะสมกับอายุและขนาดของสุกรที่เลี้ยง ซึ่งคุณสมบัติและคุณค่าทางโภชนะของวัตถุดิบต่างๆ เกษตรกรอาจค้นหาได้จากเอกสารเผยแพร่ของกรมปศุสัตว์ เรื่องวัตถุดิบอาหารสุกร สำหรับเอกสารเผยแพร่ฉบับนี้จะเป็นการเสนอและแนะนำสูตรอาหารสุกร เพื่อเป็นแนวทางให้เกษตรกรเลือกใช้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่าในแต่ละท้องถิ่นจะมีวัตถุดิบชนิดใดมากน้อยและราคาถูกแพงเพียงใด

สำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในภาคกลาง ที่สามารถหาซื้อวัตถุดิบอาหารสัตว์ได้หลายชนิด เช่น ปลาข้าว ข้าวโพด ข้าวฟ่าง รำละเอียด หรือรำสด ปลาป่น กากถั่วเหลือง ฯลฯ เป็นต้น การประกอบสูตรอาหารสุกรจึงควรใช้วัตถุดิบเหล่านี้ ดังที่ได้แนะนำไว้ในตารางที่ 1 ซึ่งสูตรอาหารที่แนะนำไว้ในตารางที่ 1 นี้ นอกจากจะใช้เลี้ยงสุกรในภาคกลางแล้วยังสามารถใช้เลี้ยงสุกรได้ในภาคอื่นๆ เช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับราคาวัตถุดิบและแหล่งที่หาซื้อ สำหรับในภาคอื่นๆ ที่เป็นแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์บางชนิด เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแหล่งผลิตมันสำปะหลังหรือมันเส้น ภาคเหนือเป็นแหล่งผลิตถั่วเหลือง หรือในภาคใต้ที่มีวัตถุดิบ เช่น กากปาล์มน้ำมัน กากมะพร้าว กากยางพารามาก น่าจะจัดซื้อวัตถุดิบเหล่านี้ได้ในราคาถูกหรือเกษตรกรอาจจะเพาะปลูกได้เอง ดังนั้น จึงขอแนะนำสูตรอาหารเพิ่มเติมสำหรับในแต่ละภาคดังแสดงไว้ในตารางที่ 2, 3 และ 4

รำละเอียด

ตารางที่ 1 สูตรอาหารสุกรสำหรับภาคกลาง

วัตถุดิบ (ก.ก.) \ สูตรอาหาร	สุกรเล็ก (5-20 ก.ก.)			สุกรรุ่น (20-60	
	1	2	3	1	2
ข้าวโพด	52.8	-	25	68.7	37
ปลายข้าว	-	51.1	27.6	-	30
ข้าวฟ่าง	-	-	-	-	-
รำละเอียด	5.0	5.0	5.0	10	10
กากถั่วเหลือง 44% โปรตีน	30.3	33.0	31.6	13.4	15.1
ปลาป่น 55% โปรตีน	6	6	6	5.5	5.5
ไขมันสัตว์	3.5	2.5	2.5	-	-
โคแคลเซียมฟอสเฟต (P/18)	1.8	1.8	1.7	1.8	1.8
เกลือ	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35
วิตามินแร่ธาตุ (พรีมิกซ์)	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
รวม	100	100	100	100	100
สารอาหารในสูตรอาหาร					
โปรตีน (%)	22.5			17	
พลังงานใช้ประโยชน์ได้ (Kcal/Kg)	3,241			3,140	
แคลเซียม (%)	0.9			0.87	
ฟอสฟอรัสใช้ประโยชน์ได้ (%)	0.6			0.61	
เมทไธโอนีนและซิสตีน (%)	0.7			0.56	
ไลซีน (%)	1.25			0.83	

ก.ก.)	สุกรขุน (60-100 ก.ก.)			สุกรพ่อแม่พันธุ์		
3	1	2	3	1	2	3
-	74.6	-	--	73.2	-	30
30	-	-	30	-	20	22.7
36.9	-	68.9	42.8	-	52	-
10	10	15	10	15	15	35
15.2	7.5	7.5	9.3	4.2	5.4	5.1
5.5	5.5	5.5	5.5	5.5	5.5	5
-	-	1.0	-	-	-	-
1.8	1.8	1.5	1.8	1.5	1.5	1.6
0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35
0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
100	100	100	100	100	100	100
	15			14		
	3,120			3,160		
	0.83			0.8		
	0.6			0.6		
	0.48			0.48		
	0.67			0.62		

ตารางที่ 2 สูตรอาหารสุกรที่แนะนำเพิ่มเติมสำหรับภาค

สูตรอาหาร วัตถุดิบ (ก.ก.)	สุกรเล็ก (5-20 ก.ก.)			สุกร
	1	2	3	1
ข้าวโพด	-	16.5	27.9	-
ปลายข้าว	31.8	15	10	-
มันเส้น	20	20	15	53
รำละเอียด	-	-	-	10
กากถั่วเหลือง (44% โปรตีน)	39.2	38.5	37.1	29
ปลาป่น (60%)	3	3	3	3
ไขมันสัตว์	3	4	4	2.5
ไคแคลเซียมฟอสเฟต (P/18)	2.4	2.4	2.4	2.0
เกลือ	0.35	0.35	0.35	0.35
วิตามินแร่ธาตุ (พรีมิกซ์)	0.25	0.25	0.25	0.25
รวม (ก.ก.)	100	100	100	100
สารอาหารในสูตรอาหาร				
โปรตีน (%)	22			
พลังงานใช้ประโยชน์ได้ (Kcal/Kg)	3,228			
แคลเซียม (%)	0.85			
ฟอสฟอรัสใช้ประโยชน์ได้ (%)	0.63			
เมทไธโอนีนและซิสตีน (%)	0.67			
ไลซีน (%)	1.29			

หมายเหตุ สูตรอาหารที่ใช้มันเส้นเป็นส่วนประกอบ ถ้าจะให้ได้ผลดีควรจะทำเป็น

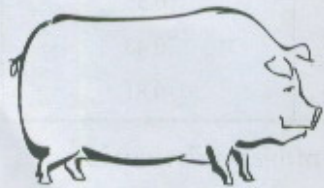
ตะวันออกเฉียงเหนือ

สุกรรุ่น (20-60 กก.)		สุกรขุน (60-100 กก.)			สุกรพ่อแม่พันธุ์		
2	3	1	2	3	1	2	3
20	-	-	30	-	-	25	-
-	20	20	-	-	-	-	-
38	45.7	49.4	41.8	65.6	67.4	32.4	52.4
10	-	-	-	-	-	20	20
25	26	24	21	27	25	15	20
3.5	5	3	3	3	3	3	3
1	1	1	1.6	1.8	2	2	2
1.9	1.7	2.0	2.0	2.0	2	2	2
0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35
0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
100	100	100	100	100	100	100	100
17		15			14		
3,130		3,147			3,162		
0.85		0.81			0.81		
0.56		0.53			0.58		
0.52		0.45			0.43		
1.0		0.87			0.81		

อาหารเม็ด เพราะจะช่วยลดความเป็นฝุ่นของอาหารทำให้อาหารมีค่าน้ำกินขึ้น

ตารางที่ 3 สูตรอาหารสุกรที่แนะนำเพิ่มเติมสำหรับภาคใต้

สูตรอาหาร
วัตถุดิบ (ก.ก.)
ข้าวโพด
ปลายข้าว
รำละเอียด
กากถั่วเหลือง (44%)
กากมะพร้าว
กากเนื้อในปาล์ม
กากเนื้อในเมล็ดยาง
ปลาป่น (55%)
ไคแอลซีชมฟอสเฟต (P18)
เกลือ
วิตามินแร่ธาตุ (พรีมิกซ์)
รวม (ก.ก.)
สารอาหารในสูตรอาหาร
โปรตีน (%)
พลังงานใช้ประโยชน์ (Kcal/Kg)
แคลเซียม (%)
ฟอสฟอรัส (%)
เมทไธโอนีนและซิสตีน (%)
ไลซีน (%)

สูตรรุ่น (20-60 กก.)			สูตรรุ่น (60-100 กก.)			พื้ณผ่พื้นฐั		
1	2	3	1	2	3	1	2	3
70.5	68.2	-	64.4	59.7	-	25	47.6	-
-	-	64.6	-	-	63.7	29.4	-	64
-	-	-	10	15	8	25	35	10
13.7	16	19.5	6.8	9.5	11.7	3	-	10.1
10	-	-	13	-	-	10	-	-
-	10	-	-	10	-	-	8.5	-
-	-	10	-	-	10	-	-	10
3	3	3	3	3	4	5	7	3
2.2	2.2	2.3	2.2	2.2	2.0	2	1.3	2.3
0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35
0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25
100	100	100	100	100	100	100	100	100
17			15			14		
3,126			3,152			3,189		
0.82			0.80			0.85		
0.60			0.62			0.65		
0.54			0.50			0.48		
0.88			0.65			0.62		

หมายเหตุ โปรตีนจากกากมะพร้าว กากเนื้อในปาล์มและกากเนื้อในเมล็ดชาน
ไม่เหมาะสมในการประกอบสูตรอาหารสุกรเล็ก

ตารางที่ 4 สูตรอาหารสุกรที่แนะนำเพิ่มเติมสำหรับภาคเหนือ

สูตรอาหาร วัตถุดิบ (ก.ก.)
ข้าวโพด
ปลายข้าว
รำละเอียด
กากถั่วเหลือง (44%)
ถั่วเหลืองทั้งเมล็ด (สุก)
ปลาป่น (60%)
ไคแอลเซียมฟอสเฟต (P/18)
เกลือ
วิตามินแร่ธาตุ (พรีมิกซ์)
รวม (ก.ก.)
สารอาหารในสูตรอาหาร
โปรตีน (%)
พลังงานใช้ประโยชน์ (Kcal/Kg)
แคลเซียม (%)
ฟอสฟอรัส (%)
เมทไธโอนีนและซิสตีน (%)
ไลซีน (%)

สุกรเล็ก (15-20 ก.ก.)		สุกรรุ่น (20-60 ก.ก.)	
1	2	1	2
56.5	35	58.2	57
-	12.4	-	-
-	10	20	20
-	-	5	-
36.7	35	8.6	14.8
4	5	6	6
2.2	2.0	1.6	1.6
0.35	0.35	0.35	0.35
0.25	0.25	0.25	0.25
100	100	100	100
22		17	
3,276		3,180	
0.83		0.85	
0.66		0.63	
0.71		0.58	
1.23		0.83	

หมายเหตุ ถั่วเหลืองสุกทั้งเมล็ด เหมาะที่จะใช้เป็นวัตถุดิบให้โปรตีนในสูตรอาหาร
สุกรเล็กและสุกรรุ่นแต่ไม่เหมาะที่จะใช้ในสุกรขุนเพราะถ้าใช้ในปริมาณมาก
จะทำให้สุกรขุนมีมันเหลว

ตัวอย่างสูตรอาหารสุกรที่ใช้เศษวัสดุ

* สูตรอาหารที่ใช้มูลสุกรแห้งเป็นส่วนผสม

ชนิดวัตถุดิบ (ก.ก.)	สูตรอาหาร สุกรรุ่น	สูตรอาหาร สุกรขุน
ข้าวโพด	53.17	57.59
รำละเอียด	10.00	10.00
*กากถั่วเหลือง (44%)	16.51	10.29
**ปลาป่น (55%)	6.00	6.00
มูลสุกรแห้ง	10.00	12.00
ไขมันสัตว์	3.00	3.00
เปลือกหอยป่น	0.50	0.30
เกลือ	0.50	0.50
แอล-ไลซีน	0.07	0.07
พรีมิกซ์ สุกรรุ่น	0.25	-
พรีมิกซ์ สุกรขุน	-	0.25
รวม (ก.ก.)	100	100

* กากถั่วเหลืองชนิดสกัดน้ำมัน โปรตีน 44%

** ปลาป่นชนิด โปรตีน 55%

เหลือทิ้งทางการเกษตรชนิดต่าง ๆ

* สูตรอาหารที่ใช้ในผักคบขาวแห้งเป็นส่วนผสม

ชนิดวัตถุดิบ (ก.ก.)	สูตรอาหาร สุกรรุ่น	สูตรอาหาร สุกรขุน
ข้าวโพด	58.52	47.15
รำละเอียด	-	20.00
*กากถั่วเหลือง (44%)	19.53	11.60
**ใบผักคบขาวแห้งปั่น	10.00	10.00
ปลาป่น (55%)	6.00	6.00
ไข่ขาวหรือน้ำมันปาล์ม	3.00	3.00
ไคแคลเซียมฟอสเฟต	2.20	1.50
เกลือป่น	0.50	0.50
พรีมิกซ์ สุกรรุ่น	0.25	-
พรีมิกซ์ สุกรขุน	-	0.25
รวม (ก.ก.)	100	100

* กากถั่วเหลืองชนิดสกัดน้ำมันด้วยสารเคมี โปรตีน 44%

** ปลาป่นชนิด โปรตีน 55%

ตัวอย่างสูตรอาหารที่ใช้หนอนแมลงวันแห้งป็นเป็นส่วนผสม

ชนิดวัตถุดิบ (ก.ก.)	สูตรอาหาร ลูกสุกรหย่านม	สูตรอาหาร สุกรรุ่น	สูตรอาหาร สุกรขุน
ข้าวโพด	-	66.96	40
ปลายข้าว	53.78	-	-
มันเส้น	-	-	27.87
กากถั่วเหลือง (44%)	24.27	13.39	12.48
หนอนแมลงวันแห้งป็น (45.13%)	15.00	15.00	15.00
น้ำมันพืช	3.00	2.00	2.00
เกลือ	0.40	0.40	0.40
แอล-ไลซีน	0.14	-	-
ดีแอล-เมทไธโอนีน	0.16	-	-
ไดแคลเซียมฟอสเฟต	3.00	2.00	2.00
พรีมิกซ์ลูกสุกร	0.25	-	-
พรีมิกซ์สุกรรุ่น	-	0.25	0.25
พรีมิกซ์สุกรขุน	-	-	-
รวม (ก.ก.)	100	100	100

อย่างไรก็ตามอาหารสุกรสูตรต่างๆ ที่แนะนำมาทั้งหมดนี้ เป็นเพียงตัวอย่างสูตรอาหารที่เหมาะสมตามระดับโภชนะที่สุกรแต่ละขนาดต้องการเท่านั้น เกษตรกรเองจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนสูตรอาหารตามภาวะการขึ้นลงของราคาวัตถุดิบเหล่านี้ และตามภาวะราคาของสุกรด้วย เพื่อให้การผลิตสุกรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับในส่วนของการไวดามินแร่ธาตุหรือที่เรียกว่าพรีมิกซ์นั้น เกษตรกรสามารถซื้อได้จากร้านค้าอาหารและยาสัตว์ทั่วไป และจะต้องเป็นพรีมิกซ์สำหรับสุกรที่จะเลี้ยงในแต่ละระยะหรือแต่ละขนาดด้วย สำหรับเกษตรกรที่มีปัญหาหรือต้องการความรู้เพิ่มเติม สามารถติดต่อขอคำแนะนำได้ที่กองอาหารสัตว์กรมปศุสัตว์ พญาไท กรุงเทพฯ และศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ทุกแห่ง ซึ่งมีบริการด้านการตรวจวิเคราะห์อาหารสัตว์และบริการคำนวณสูตรอาหารสัตว์

มีปัญหาในการเลี้ยงสัตว์ ปรีกษาได้ที่
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ

สัตว์เลี้ยงให้ได้ผลดี จะต้องมี

- สัตว์พันธุ์ดี
- อาหารดี
- โรงเรือนดี
- การจัดการ (การเลี้ยงดู) ดี
- การควบคุมป้องกันโรคดี

